

Pestalozzi is de paedagoog der Revolutie. Niet in den zin van den verstandelijken, kouden spotter Voltaire, wiens: „Ecrasez l'infame", vernietig den eerloze, van grenzenloozen haat tegen den Christus getuigt. Neen, hij is revolutionnair in den zin van Rousseau, warm gevoelig, vol natuurlijke liefde, dweepend, alleszins als godsdienstiger. Wel heeft Pestalozzi te Brugg den vrijheidsboom gekust. Maar spottend klaagt hij aan Fichte (die evenmin als hij van uitwendige dingen heil verwacht, doch innerlijke vernieuwing van den mensch als voorwaarde stelt), dat de vrijheidsboom zoo dun en dood is, en dat de stevige wortels in de aarde ontbreken.

Moelijk is de geest der tijden en vooral die van de decennia rondom 1800 te verstaan. Schoone religieuze ontboezemingen, in de klanken van het Bijbelsch Christendom, misleiden zoo licht. Het synthese-christendom blijft Pestalozzi in, omdat het sociale probleem: het beoefenen der „Christelijke" naastenliefde, zijn roeping bepaalde. Zei hij niet: „Geen mensch, doch on-mensch is de mensch zonder God en zonder liefde!" En ook niet: „Zoo de mensch God vergeet, vergeet hij zichzelf, want de liefde tot God is de zenuw van zijn leven!"?

Riep hij niet uit: „Zielbevredigend geloof in God, gij zijt in mijn oogen de groote grondvesting der zedelijkheid van het volk!"? Bad hij niet gedurig voor zijn arbeid onder de kinderen: „Laat mij, o God, aan de zaligheid van deze kinderen als aan mijn eigen werken met vreeze en beven!"? Wil hij niet de kinderen niet elken morgen een hoofdstuk uit den Bijbel lezen?

Zoo belooft hij tenminste in zijn boek: Lijerhard en Geerttruida. Maar zijn leerling en helper verklaart, dat hij, Ramsauer, op 16-jarigen leeftijd geen oog ooit in den Bijbel had gehad en als 26-jarige pas ontdekte, dat de Bijbel uit een Oude- en Nieuwe Testament bestond.

Het toekent den tijd, die van dit interne niet afwist, dat men Pestalozzi als paedagoog aanvaardde.

Hoezeer staat onze eeuw bij haar voorgangster in algemeen Bijbelsche religiositeit ten achter. Welk een verval!

Maar het echt Bijbelsch Christendom, hoezeer het in Pestalozzi's hart wellicht een plaats vond, wordt in zijn geschriften en inrichtingen gemist. Daarin is hij de revolutionnair.

Jezus kent hij er als wijs en deugdzaam mensch, maar niet als de Zaligmaker, als de Verzoener der zonden, de Volksoverwinnaar.

Pestalozzi moge met het sierraad der deemoedigheid zijn bekleed geweest, de liefde moge hem in al zijn doen doordringen en geleid hebben, in zijn geschriften en in zijn practisch werken komt duidelijk aan het licht, dat zijner niet is het Christendom der Schriften. Wat hij aan religie toont is als een boom, afgehouwen van zijn wortels, en als kerstboom in zijn levenstuint geplaatst. De dood woelt er in. Het groen siert hem nog, maar vruchten zullen er niet aan groeien, ook al imiteert de mensch zulks met de schoonst aangeboden.

STRIKWERDA.

ZENDING EN EVANGELISATIE.

Japan nog een Zendingsakker?

De vraag, of Japan nog een zendingsakker is, kan vreemd schijnen. Wie twijfelt daaraan? Het staat voor een ieder wel vast, dat in Japan de zending nog moet blijven arbeiden. Het handelt toch slechts op zendingsakker te zijn, als het een Christenland geworden is; doch wie heeft ervan gehoord, dat het zoover reeds gekomen is?

Wel is bekend, dat Japan, evenals China, in het midden der belangstelling van de zendingsvrienden heeft gestaan. Maar dat de arbeid zooveel vrucht heeft gedragen, dat de Christelijke kerk er triumfeert, wie heeft ervan gelezen?

Zeker, Japan is een cultuurland; of liever, het heeft de Westersche cultuur aangenomen; maar de Westersche cultuur is nog niet hetzelfde als het Christendom. Zelfs heeft „De Standaard" eenige dagen geleden in een hoofdartikel uitdrukkelijk gewezen op het onderscheid tusschen deze twee, en de noodzakelijkheid bepleit, om in ons Indië toch vooral te brengen een cultuur, die vrucht is van en onlosmakelijk is verbonden met het Christendom.

Nu, dat in Japan de christelijke cultuur zou hebben gezegevierd, kan op rechtmatige gronden worden betwijfeld.

Op de vraag, of Japan nog zendingsakker is, zal dus bevestigend moeten worden geantwoord.

In Amerika denkt men er echter anders over. En de gedachte is overheerschend geworden, dat de zending in Japan haar doel bereikt heeft en alzoo daar zich terugtrekken kan.

Een zendingscorporatie, welke vele jaren een voortaanstaande plaats in de christelijke beweging innam, heeft reeds geadviseerd langzamerhand zich van alles los te maken. Sommige vereenigingen hebben reeds opgehouden de ledige plaatsen der zendingsarbeiders te bezetten. Ja, zelfs hebben alle zendingsgenootschappen hun uitgaven voor het werk in Japan sterk verminderd. Het werk wordt dan ook aan alle kanten sterk ingeperkt. Het meeste wat gedaan wordt is het werk op dezelfde hoogte te houden.

Is dit goed gezien en juist gehandeld? Dan is er reden tot juichen. Wat een triomf zou het zijn, als de zending inderdaad uit Japan kon heengaan, omdat het Christendom heeft gezegevierd.

Echter, slechts groote oppervlakkigheid kan dit meenen.

Men zegt dan ook niet in Amerika, dat Japan een christenland geworden is! Doch wel, dat de christelijke kerk zoo sterk geworden is, dat zij nu voortaan den arbeid onder de Heidenen kan verrichten; het zendingswerk zou dan door de Inlandsche kerk kunnen worden overgenomen. De kerk is in staat om zichzelf te onderhouden en zichzelf te regeren; dus is zij ook wel bij machte zichzelf uit te breiden.

Al kan de zending dus niet heengaan, omdat Japan geheel is gechristianiseerd, doch alleen omdat de christelijke kerk aldaar het zendingswerk van de Amerikanen met name kan overnemen en voortzetten, dan zou dit toch reeds van geweldige betekenis zijn.

Maar kan dit? Of moet hier van een te groot optimisme worden gesproken?

In „The Int. Rev. of Missions" wordt in een artikel: „The unfinished task in Japan" de vraag ontkennend beantwoord, of de zending uit Japan kan heengaan. De schrijver van dit artikel is Rev. William Axling, die tot oordeelen volkomen bevoegd is. Meer dan 25 jaren was hij zendeling voor een Baptistische vereeniging, terwijl hij tegenwoordig optreedt als secretaris van den christelijk nationalen Zendingsraad in Japan.

Het kan zijn nut hebben naar dezen deskundige te hooren. Wij leven zóó met den arbeid in ons Indië mee, dat het gevaar niet denkbeeldig is, dat wij vergeten den blik te laten gaan over heel den wereldakker.

God heeft er wonderen gedaan; maar daarom is Japan nog volstrekt niet een Christenland. Ook kan niet worden gezegd, dat de Japansche kerk nu verder wel alleen het werk kan doen te midden van haar heidensche landgenooten.

Geven wij dan eerst eenige cijfers, waaruit blijkt, hoe gezegeerd de zending er heeft gearbeid. Daarna zullen wij aantoonen, dat nog maar een betrekkelijk klein gedeelte op het Heidendom veroverd is, en Japan als geheel nog zeer verre van Christus is verwijderd.

Japan tellt ongeveer 150.000 Protestantsche Christenen.

Voorts zijn er 1690 kerken, behalve dat er nog op 570 plaatsen gepredikt wordt. Van deze 1690 kerken zijn er 331, die volkomen zelfstandig zijn.

In deze kerken treden Inlandsche leeraars op; terwijl onze zending op Java nog maar één Javaanschen predikant heeft, zijn er in Japan honderden Japansche predikanten.

Deze kerken hebben vele christelijke vereenigingen en organisaties in eigen omgeving opgericht, doch tevens het zendingswerk ter hand genomen in Korea, Manchoeije, Formosa, China en de Zuidzee-Eilanden, waar zij ook reeds vele kerken mochten stichten.

Doch daarmee is nog lang niet alles gezegd. Laten wij Rev. Axling even aan het woord.

„Het Christendom heeft met name zijn overwinningen behaald in den intelligenten, steeds toenemenden en invloedrijken middestand.

Het heeft een afgeheele omkeer gebracht in de sociale en zedelijke opvattingen van het volk.

Het heeft de vrouw uit haar lagen staat opgeheven.

Het heeft de pers en de literatuur geïnspireerd met nieuwe ideeën en idealen.

Het heeft het Boeddhisme in die mate doorzuurd, dat heden ten dage de leiders van dezen godsdienst denken en spreken in christelijke termen en hun plannen gieten in een christelijken vorm.

Het heeft als het ware een steunpunt gezet op schier alle deelen van het leven van het volk."

Dit wil dus heel wat zeggen! En toch is het er nog verre vandaan, om te zeggen, dat de zending haar doel bereikt heeft en zich nu wel terugtrekken kan.

Laten de feiten spreken.

Wat zijn 150.000 Christenen op meer dan 60 miljoen menschen, het getal der inwoners van het eigenlijk Japan?

Toen 70 jaar geleden het zendingswerk er werd aangevat, telde de bevolking nog tusschen de 25 en 30 miljoen; elk jaar groeit het getal met 600.000 à 700.000. Dus ieder jaar komen er meer dan driemaal zooveel heidenkinderen bij als er na 70 jaar arbeiden Christenen zijn! Lijkt de toestand niet hopeloos? Kan men dan wel zeggen: de zending moet maar heengaan?

Neem nu eens een paar steden. In Tokio gaat de bevolking reeds boven de 2½ miljoen. En hoe weinigen kennen daar den naam van Jezus? Osaka ging in korten tijd meer dan één miljoen vooruit en wordt de grootste stad van het Oosten genoemd. Maar niemand zal ze toch een christelijke stad kunnen noemen?

De groei der steden is vooral toe te schrijven aan industrie en handel. Industrie-voorsteden van 30 tot 100 duizend bewoners zijn als paddestoelen uit den grond opgeschoten. Handelscentra hebben de kaart van het land overdekt. En deze allen zijn nog niet eens in aanraking met de zending gekomen.

Zoo onverwacht en snel was hun opkomst, dat de zending onmogelijk de macht en de middelen kon vinden om ze te heeriken. Indien de zending zo niet haastig gaat arbeiden, zullen al deze industriele en commerciële krachten aangewend worden in den grooten strijd tegen de christelijke mogendheden.

Zeker, het Christendom heeft beslag gelegd op den middenstand. Doch niet geheel! En dan, er zijn drie miljoen menschen werkzaam in de paddestoelen-factories, waarvan meer dan 1 miljoen meisjes, die ver verwijderd zijn van de wakende zorg van het onderlijk huis; 700.000 jonge vrouwen zijn werkzaam in de draaikolken van het vuile handelswezen; 514.000 dienstheden zijn blootgesteld aan de verzoeken van de groote steden. Er zijn 2½ miljoen visschers, 400.000 zeelieden, 500.000 zwagers in de mijnen, onder wie 83.000 vrouwen zijn. Honderdduizenden van armen zijn opeengehoopt in veel te enge kamers. En zoo zouden wij door kunnen gaan. En er is niemand, die zorgt voor het heil van hun ziel. De zending heeft er geen arbeiders voor.

Hetzelfde moet worden gezegd van de Japansche jeugd.

Er is een heel het volk overspannende Jonge Mannen Vereeniging, die 3 miljoen leden telt. Een andere organisatie heeft meer dan 2 miljoen leden. En tot dusver bleef alle christelijke arbeid van en onder hen verre!

Japan heeft 600.000 studenten; aan vier der universiteiten te Tokio alleen studeeren er 33.000. Deze studenten zijn de Japannezen der naaste toekomst. Zoo als zij doen doet Japan. En ach, ook onder hen is de christelijke actie zoo goed als nihil.

Rev. Axling berekent, dat 36.000.000 zonen en dochteren des volks, samen uitmakend 80 pct. der bevolking, nog absoluut buiten aanraking zijn van het Evangelie, in ieder geval niet onder hen gearbeid wordt.

Overzien wij dit alles, dan antwoorden wij met vrijmoedigheid op de vraag: Is Japan nog een zendingsakker? ja. Trekke Amerika zich toch niet terug. Het staat toch wel vast, dat de betrekkelijk weinige kerken tegen dezen ontzaglijken arbeid alleen niet zijn opgewassen.

J. D. W.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN.

Hoe noode heb ik deze rubriek zoo langen tijd moeten laten rusten; ander werk nam schier al den tijd, dien ik voor de verzorging daarvan uittrok, in beslag. Direct wil ik dan nu maar beginnen mede te deelen, dat de derde algemeene vergadering van de Oostersche Afdeeling van de Presbyteriale Alliantie dit jaar op het vasteland van Europa zal worden gehouden en wel, zoo God wil, van 3 tot 12 September te Budapest. De ouderen onder onze lezers zullen zich herinneren, dat voor ruim twintig jaren, toen de zooveelste vergadering dezer Alliantie te Toronto werd gehouden, uit ons midden aldaar waren de Proff. Bavinek en Wielenga en dat later eveneens in Amerika ter vergadering was Prof. van Gelderen en daarna op de laatste conferentie gehouden te Cardiff in Wales, de zittingen werden bijgewoond door Mr. A. J. L. van Beeck Calkoen. Toch wil ik daaraan direct toevoegen, dat onze kerken niet officieel bij de Alliantie zijn aangesloten. Degenen, die uit ons midden ter vergadering waren, werden er beschouwd als „belangstellende" toeschouwers. Dit neemt niet weg, dat zij wel hun stem lieten hooren bij de beraadslagingen, en ook dat zij gelegenheid hadden zich te mengen onder de vele conferentieleden en zich te doen kennen en ik weet, dat zij gaarne gehoord werden. Op het congres te Toronto heeft Prof. Dr. H. Bavinek gesproken en daardoor zeer diepen indruk gemaakt, waarvan de ouderen onder de voormannen der Alliantie ons nu nog spreken en getuigen.

De vroegere secretaris Dr. Matthews, was onder ons geen onbekende. Als student hoorde ik hem te Kampen en sprak hem te Lausanne. Zijn opvolger is den onzen veel minder bekend, en hij kent de toestanden ten onzen niet best.

Dr. J. R. Fleming is een vriendelijk man, die niets liever zou willen dan dat onze kerken zich aansluiten bij de Alliantie. Reeds nu kwam het verzoek om afgevaardigden te willen benoemen voor de herfstvergadering in Budapest. Ja hij schrijft er bij, wel wetende, dat wij geen afgevaardigden in den eigenlijken zin van dit woord kunnen zenden; „doch ook anderen zijn evenzeer welkom als belangstellende bezoekers."

Nu staat, dunkt mij, één ding vast en dat is, dat uit ons midden vertegenwoordigers moeten zijn in September te Budapest. Wij zijn dat verplicht aan onze vrienden in Hongarije; niet minder geldt dit in verband met de gereformeerde actie in Duitschland en Zwitserland. Als wij ons van deze vergadering te Budapest afzijdig houden dan is het gevaar niet denkbeeldig, dat wij de gereformeerde actie in Hongarije grootelijks schaden. Die jonge beweging zal zich op het congres niet onbetuigd laten. Voor en na de conferentie moeten wij met hen samensprekingen kunnen houden. Het is daarom dunkt mij erg jammer, dat

de synode komt ten berde zijn te Budapest hebben het oordeel de synode

Voormaal Hongarije welk zijn, 1 mij, d zijn, sta te ver niet de wel w kunnen officie nieren wacht.

Het zakelijk ons n format hij puz gelijk en me land? geword twistz heimel het ho zou n meerde te mog geloof invloed riente vernoe onze k Echt velen c in bega aan d trekken In S ken; m ons be

Baz vieren, doch d Het is Aurec deze is misken beroep was art in het aanscho van de zelfde D waarin siderius

Dr. H Theol

Laa deze spreke en de woord broede van p wezen oncont mes v zoo in words worden Bavi te mo tegeno leet z handel leven, gedaan in om heeft t van P En v ik zou van de na mij Natuur zijn ov en d e hij ge fici a En bo eigent Deze g en: tee